

Referanser:

Arkivsak: 25/00145-5

Unge i kirken for bærekraft

Sammendrag

Skapelsen er sentral i Den norske kirkes trosgrunnlag. Gud skapte himmel og jord. Alt som lever, står i en relasjon til Gud. Trosbekjennelsene beskriver forbindelsen mellom Gud og skaperverket. I klimaspørsmålet handler denne relasjonen om å arbeide for et bærekraftig levesett både nasjonalt og internasjonalt.

Den norske kirke har lenge arbeidet med FNs bærekraftsmål. Norge er dårligst på bærekraftsmålene stoppe klimaendringene (mål 13), livet i havet (mål 14) og livet på land (mål 15). Disse målene er valgt som fokus i saken.

Klimabarometeret 2024 dokumenterer en bekymringsfull nedgang i unges klimaengasjement. Unge klimaengasjerte opplever at de blir avfeid i møte med politikere. Psykologer forklarer at dette skyldes apati og ansvarsfraskrivelse fra de som styrer. Det er ønskelig å etablere strukturer som støtter unges handlingsrom og engasjement.

Forslag til vedtak

Ungdommens kirkemøte 2025 vil at:

1. Den norske kirke skal samarbeide med barne- og ungdomsorganisasjonene om klima og miljøarbeid.
2. Den norske kirke alltid tenker grønt i investeringer
3. Den norske kirke skal forstå bærekraft i grønne anskaffelser som klima, miljø og natur
4. Den norske kirke fortrinnsvis skal prioritere etiske og bærekraftige valg i sitt arbeid med digitalisering
5. Den norske kirke skal tydeliggjøre hvordan kristne verdier, som forvalteransvar, nestekjærlighet og rettferdighet, er forenlig med bærekraftsmålene 13, 14 og 15.
6. Den norske kirke ved Kirkerådet skal følge opp og håndheve de etiske retningslinjene for investeringer mer systematisk, slik at de får reell betydning i praksis.

Saksorientering

Bakgrunn

Fokus i saken er bærekraftsmålene om å stoppe klimaendringene (mål 13), livet i havet (mål 14) og livet på land (mål 15) fordi disse er noen av målene Norge er dårligst på.

Bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. Forut for bærekraftsmålene førte tusenårsmålene (2000-2015) til stor framgang på områder som utdanning og helse, men har også blitt kritisert for kun å adressere symptomer på fattigdom. Bærekraftsmålene skal gjøre noe med årsakene til fattigdom, ulikhet og klimaendringer.

Et av hovedprinsippene i bærekraftsmålene er at ingen skal utelates. De mest sårbare må derfor prioriteres. Eksempel på ofte ekskluderte grupper er mennesker med nedsatt funksjonsevne, flyktninger, etniske og religiøse minoriteter, jenter og urfolk. Selv om mange av målene allerede er oppfylt i Norge, gjenstår det mye arbeid også her hjemme. [SSBs globale indikatorer for bærekraftsmålene](#) og [Bærekraftsmålsrapporten for 2024](#) viser at det er store utfordringer med å oppnå flere av målene. Blant målene Norge ligger dårligst an til å nå, er bærekraftsmål 13 «Stoppe klimaendringene», 14 «livet i havet» og 15 «Livet på land»¹.

Ifølge FN-sambandet er et av problemene at Norge ofte prioriterer å utnytte naturens ressurser fremfor å bevare økosystemer og naturmangfoldet (bærekraftsmål 15)². I tillegg eksporterer Norge mye olje og gass (bærekraftsmål 13), kaster mye elektronisk utstyr (bærekraftsmål 12) og spiser mye kjøtt (bærekraftsmål 2).

Bærekraftsmål 13 – Stoppe klimaendringene

Bærekraftsrapporten for 2024 sier at Norges progresjon på dette målet har stagnert³. Norge har fremdeles for høye CO₂-utslipp fra fossilindustrien og klimagassreduksjon foregår for sakte⁴. Det gir utslag i at Norge ikke følger verdens karbonbudsjett. Derfor scorer Norge lavt på dette målet.

Bærekraftsmål 14 – Livet i havet

Bærekraftsrapporten for 2024 sier at Norges progresjon på dette målet har stagnert. Andelen beskyttede marine «nøkkelområder» for biodiversitet økte fra 35,9% i år 2000 til 50,1% i 2023⁵. Arbeidet med å beskytte og bevare flere slike marine områder som er viktig for biologisk mangfold, har stagnert og utviklingen går for sakte. I tillegg har fiske ved bruk av bunntråling og mudring økt, noe som er svært negativt for utviklingen. Derfor scorer Norge lavt på dette målet.

Bærekraftsmål 15 – Livet på land

Bærekraftsrapporten for 2024 sier at Norges progresjon på dette målet har stagnert. Beskyttelse av spesielt viktige områder for biodiversitet økte fra 38,7% i år 2000 til 56,8 i 2023⁶. Likt som på forrige mål foregår videre utvikling svært sakte.

¹ [Sustainable Development Report 2024](#)

² [FNs bærekraftsmål](#)

³ [Sustainable Development Report 2024 - Norway](#)

⁴ [Sustainable Development Report 2024](#); se også [Global Carbon Budget | ICOS](#).

⁵ [SDG Country Profiles](#) – mål 14

⁶ [SDG Country Profiles](#) – mål 15

Bærekraft og den kristne troen

I 1. Mosebok, den første boken i Bibelen, finnes det to skapelsesfortellinger. Gud skaper himmelen, jorden og havet og fyller det med planter, dyr, fisk og fugler. Gud ser at det han skapte, er godt.

I første skapelsesfortelling sier Gud til mennesket at «dere skal råde over fiskene i havet og over fuglene under himmelen og over alle dyr som det kryr av på jorden» (1 Mos 1, 28). I andre skapelsesfortelling beskrives «råde over» på denne måten: «så tok Herren Gud mennesket og satte det i Edens hage til å dyrke og passe den» (1 Mos 2, 15). Dette kan forstås som et forvalteransvar for naturen og alt det skapte.

Skapelsen er sentral i Den norske kirkes trosgrunnlag også gjennom den apostoliske- og nikenske trosbekjennelsen.

Første trosartikkel i den apostoliske trosbekjennelsen lyder:

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Den nikenske trosbekjennelsen, som brukes litt sjeldnere enn den apostoliske, uttrykker treenigheten slik:

Vi tror på én Gud, den allmektige Far, som har skapt himmel og jord, alt synlig og synlig.

Vi tror på én herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, født av Faderen før alle tider (...).

Vi tror på Den Hellige Ånd, som er Herre og gjør levende (...).

Her framheves det at Gud er alles far og skaperen av himmel og jord. Alt som lever, står i en relasjon til Gud. Trosbekjennelsene slår altså fast forbindelsen mellom Gud og skaperverket.

I klimaspørsmålet handler denne relasjonen om å arbeide for et bærekraftig levesett både nasjonalt og internasjonalt. Som mennesker er vi forvaltere – vi er ansvarlige for resten av skaperverket. Det kristne grunnlaget er at som skapt i Guds bilde, er mennesket ikke bare ansvarlig overfor seg selv, men overfor Gud som er livets opphav – som er større enn skaperverket og som uttrykker menneskets bestemmelse⁷. Dette viser til at ansvar for klima, naturen og alt rundt oss er uunngåelig. Det er, og har alltid vært, en del av oss. Derfor har vi ansvar⁸.

Kirkemøtet 2017⁹ ba om at det ble forberedt en sak om fremdrift og måloppnåelse på kirkens arbeid med klima og miljø til Kirkemøtet i 2021. Den nye Kirkemøtesaken, som svarte på denne bestillingen fra KM 2017, fikk tittelen «Mer himmel på en såret jord – Den norske kirkes arbeid med klima, miljø og bærekraft mot 2030» (KM 15/21). Kirkemøtet utvidet vedtaket til å omfatte 24 vedtakspunkter, og Kirkerådet vedtok en treårig handlingsplan for å følge opp saken. Handlingsplanen ble avsluttet desember 2024 og rapportert på. Til tross for avsluttet handlingsplan fortsetter arbeidet.

Den norske kirke og bærekraftsmålene

Den norske kirke arbeider med klima, miljø og bærekraft på flere felt:

⁷ [Teologisk grunnlag for skaperverk og bærekraft bm-versjon](#)

⁸ [Trosbekjennelsen - Den norske kirke](#)

⁹ [Mer himmel på en truet jord - Den norske kirkes arbeid med klima, miljø og bærekraft mot 2030](#)

Bærekraftsmål 13 – Stoppe klimaendringene

Reisepolicy

Kirkemøtet har vedtatt at utslipp fra flyreiser skal kuttes med 60% innen 2030.

Klimaregnskap og -rapportering

For å følge opp reisepolicyen kompenseres det for brudd på policy inn til kirkens klimakompensasjonsfond. Fra fondet kan man søke om støtte til bærekraftige prosjekter.

Grønn kirke

Konseptet Grønn kirke er basert på en frivillig tilslutningserklæring og laget for lokalt engasjement.

Internasjonalt

Arbeid sammen med internasjonale barne- og ungdomsorganisasjoner.

Bærekraftsmål 14 – Livet i havet

Håpets katedral

Prosjektet «Håpets katedral» i Fredrikstad har i en årrekke plukket søppel langs kysten, og har virkelig gjort en drøm om å omskape plastsøppel til en vakker katedral. «Håpets katedral» har blitt en levende arena for undervisning og dialog om bærekraft for barn, ungdom og voksne. Prosjektet har vunnet priser og har et utstrakt samarbeid med kommune, fylkeskommune og næringsliv i Østfold¹⁰.

Bærekraftsmål 15 – Livet på land

Gravplasser

Gravplassene i Norge, som i stor grad drives av kirken, er grønne steder med stort biologisk mangfold. De siste tiårene har fokuset på å bevare naturmangfoldet på gravplassene økt, og Kirkerådet og KA har gitt ut en egen veileder om temaet. En del kirker har også blomsterenger for å ivareta arts mangfold¹¹.

Les mer om målene i rapporten om [kirken og bærekraftsmålene - statusrapport](#).

Handling og engasjement

For mange blir bærekraftsmålene stort og vanskelig å forholde seg til. NRK skriver at [unges klimaengasjement faller](#). I saken intervjues en tidligere aktivist som nå har blitt lei av mas om papirsugerør og lei av å bli kalt søt i møte med politikere. Klimabarometeret 2024 viser at dalende engasjement er et faktum. Til NRK forklarer en psykolog at dette skyldes apati og ansvarsfraskrivelse fra de som styrer.¹²

Derfor er det viktig å ta stilling til hvilke strukturer som hjelper unge å ta gode valg. Reflekter over hvilke redskaper unge trenger for å kjenne at engasjement nytter. Det har generelt vært stort fokus på individuelt ansvar. Hvordan kan ansvaret løftes til institusjonelt nivå og kan Den norske kirke ha en rolle i dette? Spørsmål som dette kan gi svar på hvordan kirken kan legge til rette for fellesskap som setter klima, miljø og bærekraft på dagsordenen. I kjernen av spørsmålet ligger hvilke kristne verdier som er forenlige med bærekraftsmål 13, 14 og 15.

¹⁰ [Den norske kirke og bærekraftsmålene - Den norske kirke](#)

¹¹ [Den norske kirke og bærekraftsmålene - Den norske kirke](#)

¹² [Interessen for klimasaken daler: – En følelse av handlingslammelse – NRK – Klima](#)

Figur 1 Bilde av FNs 17 bærekraftsmålene, med tilhørende symboler.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken behandles innenfor eksisterende budsjetttrammer og administrative ressurser for Kirkerådet.